

Sygn. akt I C 198/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Jolanta Hryciuk

Protokolant – sekr. sąd. Anna Lipińska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2014r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa E. D.

przeciwko A. G.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. powództwo oddała,
2. zasądza od E. D. na rzecz A. G. kwotę (...) (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 198/13

UZASADNIENIE

W pozwie 18 lutego 2013r. E. D. wniósł o zobowiązanie pozwanej A. G. na podstawie art. 1047 kpc i art. 64 kc do złożenia oświadczenia woli o następującej treści: „A. G. przenosi na rzecz E. D. własność nieruchomości położonej we wsi P., gmina G., powiat W., województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w Węgrowie prowadzi księgę wieczystą nr (...) o powierzchni 13,68 ha, nr ewidencyjny (...), zabudowanej dworem” oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż w wyniku rozmów z córką A. G., będąc w podeszłym wieku i w bardzo złym stanie zdrowia uzgodnił, iż przekaze jej opisaną nieruchomość z zastrzeżeniem na jego rzecz prawa służebności osobistej polegającej na korzystaniu z całości zabudowań wchodzących w skład nieruchomości. W związku z takim rozporządzeniem nieruchomością miał otrzymać na własność od pozwanej lokal mieszkalny trzypokojowy o powierzchni około 80 m.kw., gdzie miał zamieszkać, miał być stroną umowy sprzedaży jako kupujący, a środki na zakup miały pochodzić od córki bez obowiązku zwrotu. Warunkiem dokonania darowizny na rzecz pozwanej było też to, że 1/2 nieruchomości miała być darowana małoletniej wnuczce H. G.. Z uwagi na ustanowienie służebności konieczne było uprzednie uzyskanie zgody sądu rodzinnego na dokonanie czynności. Pozwana obawiając się rychłej śmierci powoda zaproponowała, aby dokonać darowizny wyłącznie na jej rzecz, a ona po uzyskaniu zgody dokona darowizny na rzecz córki H.. Pozwana uzyskała zgodę Sądu, ale udziału w nieruchomości na rzecz córki nie przeniosła. Powód podniósł, iż do zakupu mieszkania doszło 13 stycznia 2011r., już po dokonaniu darowizny. Pozwana po dokonaniu darowizny zmieniła zdanie i mieszkanie zostało nabyte na rzecz pozwanej i jej męża, a w umowie nie znalazł się zapis o dożywociu dla powoda. Ponadto, pozwana na zakup mieszkania nie chciała przeznaczyć więcej niż 500 000 zł. Ostatecznie uściśla dodatkowo 57 000 zł po uzyskaniu oświadczenia, iż powód jest jej winny taką kwotę. Powód podniósł, iż zwrócił się do córki o zwrot kwoty 137 000 zł tj. kwoty 80 000 zł tytułem kosztów wykończenia mieszkania i kwoty 57 000 tytułem nakładów na nieruchomość w P. albo o przeniesienie 20% udziałów w lokalu

mieszkalnym. Pozwana i jej mąż odmówili dalszych rozmów i dokonania jakichkolwiek rozliczeń. Gdy powód zażądał kategorięcznie rozliczeń pozwana powiedziała, iż jej to nie interesuje i trzaskając drzwiami wyszła. Od tego czasu pozwana nie kontaktuje się z powodem, nie interesuje się jego stanem zdrowia, nie uczestniczy w procesie leczenia. Powód podniósł, iż od dwóch lat jest codziennie dializowany w szpitalu, nie jest w stanie samodzielnie egzystować, wymaga stałej opieki. Od wiosny 2012r. porusza się na wózku inwalidzkim, nie jest w stanie przygotować sobie posiłków, wymaga stałego, codziennego transportu do i ze szpitala. Pozwana nie świadczy żadnej pomocy, nie wspiera w chorobie. Pozwana w trakcie rozmów na temat rozliczeń urządzała awantury, krzyczała na powoda, co skutkowało tym, iż trafił do szpitala. Zdaniem powoda, pozwana dopuściła się rażącej niewdzięczności polegającej na tym, iż doprowadziła go do niekorzystnego rozporządzenia majątkiem i porzuciła w chorobie pozostawiając na łasce losu.

W odpowiedzi na pozew pozwana A. G. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 141-156).

Pozwana przyznała, iż strony uzgodniły, że w zamian za darowanie nieruchomości, pozwana wraz z mężem nabędą własność lokalu mieszkalnego, w którym powód będzie dożywotnio zamieszkiwał za maksymalną kwotę 500 000 zł. Zaprzeczyła, aby strony ustaliły, iż lokal zostanie nabyty na własność powoda. Pozwana przyznała, iż powód zaproponował, aby H. G. była także stroną umowy darowizny. Pozwana podniosła, iż lokal mieszkalny został odebrany przez pozwaną i jej męża 21 września 2010r. i wydany powodowi, który samodzielnie go urządził. Umowa przeniesienia własności lokalu mieszkalnego została zawarta w styczniu 2011r. Powód w lokalu tym mieszka i ponosi opłaty eksploatacyjne, natomiast pozwana z mężem ponoszą opłatę za użytkowanie wieczyste i podatek od nieruchomości. Pozwana wskazała, iż E. D. poniósł koszty wykończenia mieszkania, które zostały mu zwrócone w gotówce w trzech ratach. Pozwana przyznała, iż powód poniósł nakłady na nieruchomość w P., ale prace były wykonane przez powoda z własnej inicjatywy, bez konsultacji z pozwaną i niezgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece na zabytkami. Pozwana podniosła, iż uzyskała zgodę Sądu rodzinnego na przeniesienie udziału w nieruchomości na rzecz córki, ale wraz z mężem uznali, iż będzie to komplikowało prace remontowe, zezwolenia budowlane, uzyskanie unijnych środków pomocowych.

Pozwana podniosła, iż przed dokonaniem darowizny i po jej dokonaniu utrzymywała z powodem stałe i bliskie relacje. Wspólnie z bratem M. D. (1) wspomagała ojca, starszego, schorowanego człowieka w codziennych trudach, zaspokajając jego bieżące potrzeby, w tym związane ze stałym leczeniem i częstymi wizytami w placówkach medycznych. W lipcu 2011r. strony spędziły razem dwa-trzy tygodnie w P.. Pozwana przyznała, iż zmiana w stosunkach nastąpiła dopiero w marcu 2012r., kiedy powód zaczął domagać się od pozwanej rzekomych rozliczeń finansowych. Powód zakazał pozwanej przychodzenia do jego mieszkania i zaprzestał odbierania od niej telefonów. W czerwcu 2012r. pozwana otrzymała pismo od pełnomocnika powoda, iż we wszystkich sprawach dotyczących powoda ma się zwracać bezpośrednio do pełnomocnika. Od tego czasu pozwana nie miała z ojcem bezpośredniego kontaktu. Zdaniem pozwanej zaistniała sytuacja była wynikiem autonomicznej decyzji powoda, który w sposób kategorięczny odmówił podtrzymywania relacji rodzinnych z pozwaną. Zdaniem pozwanej nie dopuściła się ona jakiegokolwiek niewdzięczności wobec powoda, a tym bardziej niewdzięczności, którą można zakwalifikować jako rażącą.

Na rozprawie pełnomocnik powoda popierał powództwo. Pełnomocnik pozwanej wniosł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

Aktem notarialnym z 8 października 2010r. E. D. darował swojej córce A. G. do jej majątku odrębnego, nieruchomość położoną we wsi P., gminie G. o powierzchni 13,68 ha, oznaczoną nr (...) zabudowaną murowanym dworem z pierwszej połowy XIX wieku, stanowiącej zespół dworsko-parkowy oraz pozostałości parku krajobrazowego. A. G. przyjęła nieruchomość i ustanowiła na rzecz ojca służebność osobistą polegającą na korzystaniu przez niego z całości zabudowań wchodzących w skład przedmiotowej nieruchomości (akt notarialny – umowa darowizny k. 56-57, odpis z księgi wieczystej (...) k. 58-63). Nieruchomość ta jest wpisana do rejestru zabytków pod numerem(...)na podstawie Decyzji (...)w S. 18 lipca 1987r.

Zawarcie tej umowy było poprzedzone uzgodnieniami stron, iż A. G. i jej mąż M. G. (1) dokonają zakupu mieszkania w W. dla E. D. oraz, że udział w 1/2 części w tej nieruchomości zostanie przez pozwaną przekazany na rzecz jej małoletniej córki H. G.. Wyboru lokalu mieszkalnego dokonał E. D. (zeznania stron – nagranie z rozprawy z 26 września 2014r., zeznania świadków M. D. (1) - nagranie z rozprawy z 12 grudnia 2012r., M. G. (1), I. W. - nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.). Dnia 9 września 2010r. A. G. i jej mąż M. G. (1) zawarli umowę przedwstępną kupna lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. (...) (umowa k. 167-177). 14 września 2010r. mąż pozwanej M. G. (1) dokonał przelewu zaliczki na poczet ceny mieszkania w kwocie 65 311,05 zł (potwierdzenie wykonania przelewu k.184). W dniu 21 września 2010r. pozwana odebrała lokal (protokół odbioru k. 179- 182). Lokal został wydany E. D., który prowadził w nim prace wykończeniowe. 27 września 2011r. M. G. (1) dokonał zapłaty ceny z tytułu umowy w kwocie 587 799,49 zł (potwierdzenie wykonania przelewu k.186). E. D. zamieszkał w tym lokalu w połowie listopada 2010r. i mieszka do tej pory. Poności opłaty eksploatacyjne za ten lokal. Pozwana wraz z mężem uiszczają opłaty za użytkowanie wieczyste gruntu przy ul. (...) związane z lokalem mieszkalnym (k.199-200) oraz podatek od nieruchomości (k.240).

31 marca 2011r. A. G. i M. G. (1) wystąpili do sądu rodzinnego o zezwolenie na przyjęcie przez H. G. darowizny nieruchomości w P. (wniosek k. 188-189). Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2011r. Sąd Rejonowy dla Warszawy M. w W. w sprawie IV Nsm 238/11 zezwolił na dokonanie czynności w imieniu małoletniej H. G. polegającej na przyjęciu od matki A. G. darowizny udziału w 1/2 części we własności nieruchomości położonej w P. (postanowienie k.191, k.23 akt IV Nsm 238/11). Do tej pory A. G. nie przeniosła udziału w nieruchomości na rzecz małoletniej córki H. G. (zeznania stron – nagranie z rozprawy z 26 września 2014r., zeznania M. G. (1) – nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.).

Przed i po dokonaniu darowizny przez E. D. na rzecz A. G., relacje ojca i córki były dobre. Strony spotykały się, spędzały razem uroczystości rodzinne. E. D. ma 79 lat. Jest chory. Od dwóch lat jest codziennie dializowany w szpitalu. Od wiosny 2012r. porusza się na wózku inwalidzkim. Jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji. Wielokrotnie przebywał w szpitalu (dokumentacja lekarska k. 36-50, zeznania świadka M. G. (2) – nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.). A. G. pomagała bratu M. D. (1) w opiece nad ojcem, zawoziła go do szpitala, odwiedzała w szpitalu i w domu, przynosiła posiłki. W wakacje w 2011r. strony razem spędziły 2-3 tygodnie w P.. Podczas tego pobytu pozwana opiekowała się ojcem. Już po dokonaniu darowizny E. D. czynił bez uzgodnienia z pozwaną nakłady na nieruchomość w P. (zeznania M. G. (1) - nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.) Z czasem pomiędzy stronami zaczęło dochodzić do nieporozumień w sprawach finansowych. E. D. domagał się od córki rozliczeń finansowych w związku z poniesieniem kosztów remontu lokalu w W. na ul. (...) oraz nakładów na nieruchomości w P. (zeznania stron- nagranie z rozprawy z 26 września 2014r., zeznania świadków A. B., M. W. (1), M. D. (2), M. D. (1) – nagranie z rozprawy z 12 grudnia 2013r., M. G. (1), I. W. – nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.). A. G. zwróciła E. D. 30 września 2011r. kwotę 15 000 zł, 10 listopada 2011r. kwotę 45 000 zł, 25 grudnia 2011r. kwotę 20 000 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych przez powoda na remont lokalu w W. na ul. (...) (pokwitowania k.193, 195, 197). Mimo tych rozliczeń pomiędzy stronami w dalszym ciągu dochodziło do nieporozumień w sprawach finansowych. W marcu 2012r. doszło do kłótni, w czasie której E. D. nakazał córce opuszczenie jego mieszkania. Od tego czasu strony nie utrzymują ze sobą żadnych kontaktów. Kontaktów z dziadkiem E. D. nie utrzymuje również małoletnia córka pozwanej H. G. (zeznania stron – nagranie z rozprawy z 26 września 2014r.).

27 czerwca 2012r. A. G. otrzymała pismo od pełnomocnika powoda, iż w sprawach dotyczących E. D. pozwana winna zwracać się bezpośrednio do pełnomocnika (pismo k.210).

W czerwcu 2012r. A. G. złożyła wniosek do Wójta Gminy G. w sprawie zmiany sposobu użytkowania budynku gospodarczego i budowy budynku inwentarskiego w P. (k. 202-208, decyzja k. 214-218).

W lipcu 2012r. E. D. zabrał z nieruchomości w P. swoje rzeczy (zeznania stron – nagranie z rozprawy z 26 września 2014r.).

24 września 2012r. E. D. złożył w Sądzie Rejonowym w Węgrowie wniosek o zawezwanie A. G. do próby ugodowej w sprawie zapłaty kwoty 117 945 zł przez A. G. tytułem rozliczenia nakładów i bezpodstawnego wzbogacenia (k.2-3 akt I Co 584/12). A. G. nie wyraziła zgody na zawarcie ugody.

27 listopada 2012r. E. D. sporządził oświadczenie o odwołaniu darowizny uczynionej na rzecz A. G. aktem notarialnym z 8 października 2010r. Rep. A nr(...)w Kancelarii Notarialnej notariusza M. W. (2) w W., z powodu rażącej niewdzięczności polegającej na braku pomocy w chorobie, zaniedbywaniu obowiązków rodzinnych, naruszaniu zasad życia w rodzinie, nie wywiązaniu się ze zobowiązań i umów, wrogim i celowym pomawianiu i rozpowszechnianiu informacji uwłaczających czci i godności oraz świadomym podejmowaniu działań i zachowań nieuwzględniających stanu zdrowia powoda, co doprowadziło do jego pogorszenia.(k.53).

17 grudnia 2012r. w liście pozwana poinformowała E. D., iż oświadczenie o odwołaniu darowizny przyjęła z dużą przykrością i nie zgadza się z twierdzeniem, iż dopuściła się rażącej niewdzięczności oraz, że nie stawi się u notariusza w celu przeniesienia własności na powoda (pismo k.220).

Na dzień 3 stycznia 2013r. E. D. wezwał A. G. do stawienia się w Kancelarii Notarialnej w W. przed notariuszem J. B. celem przeniesienia własności nieruchomości darowanej jej przez powoda. A. G. nie stawiła się u notariusza (akt notarialny k.51-52).

W sierpniu 2014r. E. D. odbył dwa spotkania u psychologa K. L. w S., która rozpoznała u powoda objawy depresji związane z aspektami psychospołecznymi, w tym związanymi ze stosunkami rodzinnymi (zeznania świadka K. L. – nagranie z rozprawy z 26 września 2014r.).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 898§1 kc darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. W doktrynie i orzecznictwie pod pojęciem rażącej niewdzięczności przyjmuje się takie zachowania obdarowanego, które polega na działaniu lub zaniechaniu skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy i nacechowane jest złą wolą obdarowanego. Chodzi tu przede wszystkim o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu, czci lub mieniu darczyńcy oraz o naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych łączących go z darczyńcą. Umowa darowizny wytwarza bowiem stosunek etyczny między darczyńcą a obdarowanym i rodzi po stronie tego ostatniego moralny obowiązek wdzięczności. Pogwałcenie tego obowiązku przez dopuszczenie się ciężkich uchybień opatrzone jest przewidzianą w art. 898 § 1 kc sankcją prawną w postaci prawa odwołania darowizny, które jako wyjątek od zasady trwałości umów, jest obwarowane spełnieniem kwalifikowanej przesłanki w postaci rażącej niewdzięczności obdarowanego wobec darczyńcy. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne niewykraczające poza zwykłe konflikty życiowe, rodzinne. Noszą je natomiast zachowania, które oceniając rozsądnie, przy uwzględnieniu miernika obiektywnego i subiektywnego, muszą być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Czynami świadczącymi o rażącej niewdzięczności obdarowanego może być też odmówienie pomocy w chorobie, odmowa pomocy osobom starszym, a także naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (rodzinnych) łączących go z darczyńcą (tak: wyrok SN z 17 listopada 2011 r. IV CSK 113/11; wyrok SN z 15 lutego 2012 I CSK 278/11; wyrok SN z 15 czerwca 2010 II CSK 68/10; wyrok SA w Katowicach z 25 marca 2010 r. I ACa 30/10).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 grudnia 2011 r., III CSK 260/11 (LEX 1108815) skuteczność odwołania darowizny dokonywana jest według stanu z daty złożenia oświadczenia w tym przedmiocie. Badaniu podlega, czy w momencie złożenia tego oświadczenia istniały przesłanki przewidziane w art. 898 § 1 k.c. Wyrok uwzględniający powództwo ma charakter wyłącznie deklaratoryjny i jest wynikiem uznania, że fakty przywołane w oświadczeniu o jej odwołaniu spowodowały, że odwołanie darowizny było skuteczne. E. D. wskazał, iż pozwana dopuściła się rażącej niewdzięczności polegającej na braku pomocy w chorobie, zaniedbywaniu obowiązków rodzinnych, naruszaniu zasad życia w rodzinie, nie wywiązaniu się ze zobowiązań i umów, wrogim i celowym pomawianiu i rozpowszechnianiu informacji uwłaczających czci i godności oraz świadomym podejmowaniu działań i zachowań nieuwzględniających stanu zdrowia powoda, co doprowadziło do jego pogorszenia (k.53). Wskazał, iż córka doprowadziła go do niekorzystnego rozporządzenia jego majątkiem oraz porzuciła go w chorobie pozostawiając na łasce losu.

Podniósł, iż oszukała go, co do własności mieszkania, przepisania udziału na wnuczkę i rozliczeń. Po uzyskaniu własności nieruchomości w P. porzuciła go. Zdaniem powoda działanie pozwanej było przemyślane i celowe.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał powództwo za niezasadne. Jest okolicznością pomiędzy stronami niesporna, iż stosunki pomiędzy nimi przed dokonaniem darowizny, jak również po jej dokonaniu były dobre. Potwierdzają to również zeznania świadków A. B., M. W. (1), M. D. (2), M. D. (1) (nagranie z rozprawy z 12 grudnia 2013r.) oraz M. G. (1) (nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.). Świadkowie uczestniczyli w uroczystościach rodzinnych, na które powód był zapraszany przez córkę. Zeznali, iż pozwana wozila ojca do szpitala, opiekowała się nim, odwiedzała go, przygotowywała posiłki. Sąd uznał te zeznania za wiarygodne. Relacje ulegały pogorszeniu w 2011r., kiedy E. D. występował do pozwanej o rozliczenia finansowe. Do zerwania stosunków doszło w marcu 2012r. A. G. przywiozła ojca z dializy ze szpitala do mieszkania na ul. (...) i doszło tam pomiędzy stronami do kłótni w sprawach finansowych, podczas, gdy pozwana uważała, iż wszystko jest już rozliczone. Pozwana opuściła wówczas mieszkanie ojca na jego żądanie wypowiedziane wulgarnymi słowami. Od tego czasu ojca nie odwiedza, nie telefonuje do niego, nie wspiera w chorobie. Nie budzi również wątpliwości, iż powód jako starszy, schorowany człowiek wymaga opieki, gdyż porusza się na wózku inwalidzkim, jest codziennie dializowany, jest niezdolny do samodzielnej egzystencji. Zły stan zdrowia powoda potwierdza załączona do sprawy dokumentacja lekarska (k. 36-50) oraz zeznania świadka M. G. (2), lekarza powoda, które Sąd uznał za w pełni wiarygodne (nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.). Pozwana przyznała, iż od marca 2012r. nie utrzymuje kontaktów z ojcem. Okoliczność tę potwierdzają zeznania świadków M. D. (1), M. D. (2) (nagranie z rozprawy z 12 grudnia 2013r.). Od marca 2012r. opiekę nad E. D. sprawuje wyłącznie syn M. D. (1). E. D. pozostaje w konflikcie z pozwaną, jak również z drugim synem A. D.. Pozwana zeznała, iż po kłótni z ojcem telefonowała do niego za kilka dni, ale pytał tylko o pieniądze. Nie odebrał telefonu, kiedy dzwoniła na Ś. Wielkanocne. Pozwana przyznała, iż stosunki uległy zerwaniu, zaś ostatecznie wpływ na to miało pismo skierowane do niej przez pełnomocnika ojca, iż we wszystkich sprawach dotyczących E. D. ma się kontaktować z pełnomocnikiem. Pozwana zaprzeczyła, aby nie interesowała się stanem zdrowia ojca. Informacje przekazywała jej bratowa S. D.. Twierdzenia powoda, iż pozwana „porzuciła go w chorobie na łasce losu” są w ocenie Sądu przesadzone. Pozwana osobiście nie opiekuje się ojcem, ale wie, że tę opiekę sprawuje jej brat M. D. (1).

Zeznania stron oraz omówione dowody potwierdzają, iż pozwana A. G. od marca 2012r. nie utrzymuje kontaktów z ojcem. Prawdziwe są twierdzenia zawarte w oświadczeniu powoda o odwołaniu darowizny, iż pozwana nie pomaga mu i nie wspiera go w chorobie, zaniedbuje obowiązki wynikające z relacji ojciec-córka czy darczyńca-obdarowana. Obiektywnie należy ocenić zachowanie pozwanej negatywnie. Dokonując oceny, czy jest to zachowanie rażąco niewdzięczne w stosunku do powoda, nie można w ocenie Sądu pominąć zdarzeń i sytuacji, które doprowadziły do takiej zmiany postawy pozwanej. W świetle przeprowadzonych dowodów nie ulega wątpliwości, iż jest to związane z roszczeniami finansowymi powoda, konfliktem stron w sprawach finansowych, a przede wszystkim z postawą samego powoda, jego stosunkiem do córki, nakazaniem opuszczenia przez nią mieszkania powoda i żądaniem kontaktowania się z nim za pośrednictwem pełnomocnika. Brak kontaktów pozwanej A. G. z ojcem jest wynikiem zachowania się E. D., który tych relacji sobie nie życzył, a czemu dał wyraz jednoznacznie w piśmie kierowanym do pozwanej przez jego pełnomocnika z 27 czerwca 2012r. Zauważyć należy, iż stosunek A. G. do ojca jest mimo konfliktu pozytywny. Pozwana wypowiada się o ojcu „tato, tatuś”. W odpowiedzi na otrzymane oświadczenie o odwołaniu darowizny skierowała do ojca list, który mimo konfliktu ocenić należy jako grzeczny i pełen szacunku. Natomiast E. D. wypowiada się o córce, również do osób trzecich negatywnie. Wynika to chociażby z zeznań świadka D. A. oraz twierdzeń samego powoda. D. A. zeznała ona, iż powód narzeka na córkę, iż go okradła, że nie ma kontaktu z wnuczką. Zeznała, iż powód wypowiada się, iż pozwana okradła również wnuczkę H. (nagranie z rozprawy z 12 grudnia 2013r.). Powód przesłuchiwany jako strona określał, iż córka jest „pazerna”, że chciał ją zabezpieczyć, bo „nie miała ani studiów ani zawodu ani urody”.

Jak wyjaśniał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 19 grudnia 2013r. (I ACa 553/13, LEX nr 1409073) znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne nie wykraczające poza zwykłe konflikty życiowe, rodzinne, jak też wywołane zachowaniem się darczyńcy. Sąd ocenił, iż do takiego, zwykłego konfliktu rodzinnego doszło pomiędzy stronami, a zachowanie pozwanej jest rezultatem zachowania wobec niej samego powoda. Zachowanie pozwanej nie miało nigdy na celu wyrządzenia powodowi

jakiegokolwiek krzywdy, zaś istniejący pomiędzy stronami konflikt jest jedynie następstwem zachowania i postawy powoda i w żadnym razie nie może stanowić przejawu rażącej niewdzięczności ze strony pozwanej w rozumieniu art. 889§1 kc. Podkreślić należy, iż powód przyznał, iż darowizny na rzecz córki dokonał dobrowolnie, nie był do tego w żaden sposób zmuszony. W tym kontekście nie jest zasadny zarzut powoda, iż A. G. doprowadziła go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. E. D. zgodnie z ustaleniami stron dokonał wyboru lokalu mieszkalnego dla siebie dogodnego, którego zakup sfinansowała córka z mężem, urządził to mieszkanie według własnego uznania, za co pozwana zwróciła mu pieniądze i w dalszym ciągu w tym mieszkaniu zamieszkuje. Kwestia, czyją własnością według uzgodnień stron miało być to mieszkanie, w przedmiotowej sprawie, ma w ocenie Sądu znaczenie drugorzędne, podobnie jak kwestia rozliczeń stron eksponowana przez E. D. w uzasadnieniu powództwa. Są to okoliczności, które stwarzają tło sytuacji konfliktowej między stronami i pozwalają na głębszą ocenę ich wzajemnych zachowań. Z powodu rozliczeń finansowych czy ich braku nie można dokonać odwołania darowizny, gdyż takie zachowanie nie może być kwalifikowane jako rażąco niewdzięczne, czego powód jest świadomy, jako prawnik, wykonujący poprzednio zawód adwokata (zeznania powoda-nagranie z rozprawy z 26 września 2014r. 00:38:24). Zebrany w sprawie materiał dowodowy, wobec braku pisemnej umowy dotyczącej warunków związanych z darowaniem nieruchomości przez powoda na rzecz córki nie pozwala na jednoznaczne ustalenie, iż pozwana „oszukała ojca co do własności mieszkania”. Powód sam dokonał wyboru lokalu, spotykał się z developerem, dokonywał ustaleń co do warunków nabycia, w tym ceny, co potwierdzają zeznania świadka M. G. (1), który zeznał, iż teść wynegocjował 3% rabatu. Jednocześnie powód nie uczestniczył w zawieraniu umowy. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż powód z racji prawniczego wykształcenia wiedział, iż warunkiem wydania lokalu było zawarcie umowy. Przyznał, że lokal został mu wydany już we wrześniu 2010r., co potwierdzają także zeznania M. D. (1) i I. W.. Do zawarcia umowy przyrzeczonej doszło w styczniu 2011r. Sąd uznał za niewiarygodne zeznania powoda, iż o tym, iż właścicielami lokalu są pozwana i jej mąż dowiedział się z odpisu z księgi wieczystej uzyskanego na potrzeby niniejszego procesu. Powód płacąc opłaty za lokal z pewnością wiedział na kogo były wystawiane rachunki, a ponadto sam nie zawierał umowy, a w lokalu zamieszkał. E. D. mieszka w tym lokalu nieprzerwanie do chwili obecnej, a pozwana nigdy nie kwestionowała prawa powoda do zajmowania tego lokalu. E. D. nie odwołał darowizny z powodów związanych z własnością lokalu po jego nabyciu przez pozwaną i męża.

Powód podniósł też, iż pozwana oszukała go w sprawie przekazania udziału na rzecz wnuczki powoda, a córki pozwanej H. G.. A. G. zgodę Sądu na dokonanie tej czynności uzyskała w czerwcu 2011r. Mimo, iż nie podjęła innych czynności w tym celu, E. D. nie odwołał darowizny z tego powodu w drugiej połowie 2011r. Przyjął od pozwanej informację, iż zwłoka związana jest z koniecznością zaciągnięcia kredytu. Pozwana i jej mąż M. G. (1) wskazali, co spowodowało, iż zmienili zdanie w tym zakresie. Wiąże się to z uzyskiwaniem różnych zezwoleń, staraniem się o środki finansowe z funduszy unijnych czy uzyskaniem kredytu na działania inwestycyjne na nieruchomości, gdzie współwłasność osoby małoletniej powodowałaby, że każdorazowo musieliby występować o zgodę na podjęcie czynności w imieniu małoletniej do sądu rodzinnego. Pozwana zeznała przy tym, iż kiedy córka uzyska pełnoletniość udział ten jej przekaze.

W ocenie Sądu brak przekazania przez pozwaną udziału w nieruchomości na rzecz córki nie może być kwalifikowany jako rażąca niewdzięczność. Pozwana podejmując decyzje co do przedmiotowej nieruchomości korzysta ze swoich uprawnień właścicielskich. Okoliczność, iż nie rozporządziła przedmiotem darowizny tak, jak oczekiwaliby tego powód w zestawieniu ze wskazanymi powodami takiego stanowiska nie może być uznana za rażąca niewdzięczność.

W przedmiotowej sprawie powód nie udowodnił, aby pozwana wrogo i celowo pomawiała go i rozpowszechniała informacje uwłaczające czci i godności oraz, aby świadomie podejmowała działania nie uwzględniające stanu zdrowia powoda, wskutek których jego stan zdrowia uległ pogorszeniu.

Poza zarzutami w stosunku do pozwanej sformułowanymi w oświadczeniu o odwołaniu darowizny w toku postępowania powód podniósł nadto, iż pozwana uniemożliwia mu kontakty z wnuczką H., co jego zdaniem również należy zakwalifikować jako rażąca niewdzięczność. A. G. przyznała, iż od marca 2012r., kiedy kontakty między stronami uległy zerwaniu, jej córka H. G. nie ma kontaktu z dziadkiem. Dziewczynka nie porusza się samodzielnie po W., a ponadto pozwana wraz z mężem są przeciwni, aby słuchała negatywnych rzeczy na temat swojej matki od dziadka. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż powoda łączyły z wnuczką bliskie relacje. Potwierdzają to także zeznania

świadków D. A., M. D. (2) i M. D. (1) (nagranie z rozprawy z 12 grudnia 2013r.) oraz I. W. (nagranie z rozprawy z 4 marca 2014r.). Brak kontaktów powoda z wnuczką obiektywnie również należy ocenić negatywnie, a rolą rodziców jest zapewnianie i umożliwianie takich kontaktów. Zauważyć jednak należy, iż powód ze swojej strony nie podjął żadnych kroków, aby tę więź z wnuczką podtrzymywać. Nie wykonał w tym celu telefonu do rodziców małoletniej ani też do innych bliskich członków rodziny. Wobec biernej postawy powoda w tym zakresie Sąd uznał, iż kwestia kontaktów z wnuczką została przez powoda podniesiona na potrzeby niniejszego procesu.

Świadkowie A. D. i S. D. skorzystali z przysługującego im prawa do odmowy składania zeznań (nagranie z rozprawy z rozprawy z 4 marca 2014r., nagranie z rozprawy z 12 maja 2014r.).

Ustosunkowując się do zgłoszonego przez pozwaną zarzutu upływu terminu z art. 899 § 3 k.c. stwierdzić należy, iż uprawnienie darczyńcy do odwołania darowizny z powodu niewdzięczności obdarowanego może być realizowane w terminie jednego roku, po upływie którego wygasa. Bieg terminu rozpoczyna się od dowiedzenia się o przyczynie odwołania darowizny, powzięcia wiedzy o niewdzięcznym zachowaniu obdarowanego.

Zgodnie z powszechnie przyjętą wykładnią art. 899 § 3 kc, potwierdzoną między innymi wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2004 r. w sprawie III CK 601/03 (Lex 1084555), każdy wypadek naganego zachowania się obdarowanego, który może być traktowany, jako rażąca niewdzięczność, daje podstawę do odwołania darowizny i każdy podlega osobnemu przedawnieniu z art. 899 § 3 k.c. Bieg tego rocznego terminu rozpoczyna się od momentu dowiedzenia się o przyczynie odwołania darowizny, a więc powzięcia wiedzy o niewdzięcznym zachowaniu obdarowanego. W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie do zerwania kontaktów pomiędzy stronami doszło w marcu 2012r., zaś oświadczenie o odwołaniu darowizny zostało sporządzone przez powoda w listopadzie 2012r., a zatem uznać należy, iż nastąpiło to w terminie określonym w art. 899§3 kc.

Mając powyższe względy na uwadze Sąd uznał, iż odwołanie darowizny przez E. D. w dniu 27 listopada 2012r. nie nastąpiło skutecznie. W konsekwencji Sąd uznał za nieuzasadnione powództwo o stwierdzenie obowiązku złożenia oświadczenia woli przez pozwaną A. G., co do przeniesienia własności nieruchomości z powrotem na darczyńcę E. D. i jako takie je oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98§1 kpc. Sąd zasądził od powoda E. D. jako strony przegrywającej na rzecz A. G. kwotę 7217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustaloną na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.)

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w wyroku.